
ANNALIS
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN – POLONIA

VOL. XLVII, 3

SECTIO H

2013

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Katedra Bankowości

JUSTYNA ZABAWA

*Ekologizacja współczesnych banków
a ich ekonomiczna efektywność*

Ecologization of modern banks versus their economic efficiency

Słowa kluczowe: bank, społeczna odpowiedzialność biznesu (CSR), ekologizacja banku

Key words: in English: bank, corporate social responsibility (CSR), ecologization of bank

Wstęp

Działania mające na celu ochronę zasobów środowiska naturalnego stanowią przejaw realizacji idei społecznej odpowiedzialności biznesu przez współczesne organizacje, a zatem również instytucje finansowe, jak np. banki czy firmy ubezpieczeniowe. Analizując obecny rynek usług finansowych, można zaobserwować, iż współczesne społeczeństwo, które staje się coraz bardziej świadome ciężącej na nim ekologicznej odpowiedzialności, również w zakresie wyboru odpowiedniego dla siebie banku podejmuje takie decyzje, które okażą się nie tylko nieszkodliwe, ale i przyjazne dla środowiska naturalnego. Stąd też można przypuszczać, iż ekologiczna orientacja współczesnych banków może stanowić jeden z głównych czynników umożliwiających uzyskanie w długiej perspektywie trwałej przewagi konkurencyjnej na współczesnym rynku usług finansowych.

Nasuwają się jednak pytania o to, jak zmierzyć stopień zaangażowania banku w realizację idei społecznej odpowiedzialności biznesu, ze szczególnym uwzględnieniem poszanowania środowiska naturalnego. Ponadto czy ekologicznie odpowiedzialne banki są jednocześnie ekonomicznie efektywne? Jak kształtuje się ich ekonomiczna

sytuacja na tle pozostałych banków, zarówno tych, które są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych, jak i całego sektora bankowego? Analizując literaturę przedmiotu, można zauważyć brak opracowań odnoszących się do tej problematyki. Stąd też próba odpowiedzi na tak postawione pytania zostanie przedstawiona w niniejszym artykule.

1. Uwarunkowania ekologizacji współczesnych instytucji kredytowych

Obserwując współczesny rynek usług finansowych, można dostrzec, iż banki powoli zaczynają dostrzegać konieczność podejmowania działań mających na celu ochronę środowiska naturalnego. Odpowiedzialność ta wynika z tak obecnie ważnej problematyki, jaką jest CSR (*Corporate Social Responsibility*) – społeczna odpowiedzialność biznesu. Analizując literaturę przedmiotu, można wskazać na szereg definicji tego terminu. Za L. Dziawgą można przyjąć, iż jest to sposób prowadzenia działalności gospodarczej, w tym również banków, oraz zwiększanie wartości organizacji w poczuciu odpowiedzialności za jej losy, klienta, pracownika, inwestora, kontrahenta, społeczeństwa, środowiska naturalnego lub – szerzej – wszystkich interesariuszy w stopniu przekraczającym zobowiązania prawne [Dziawgo, 2010, s. 15]. Należy jednak zauważyć, iż to właśnie aspekty ekologiczne na coraz szerszą skalę stanowią przejaw realizacji idei CSR przez banki prowadzące działalność na konkurencyjnym rynku usług finansowych. Rozwiązania i koncepcje poruszające ekologiczny wymiar funkcjonowania podmiotów gospodarczych w nowoczesnej gospodarce pojawiły się już w latach osiemdziesiątych XX wieku, w dyscyplinach zajmujących się funkcjonowaniem przedsiębiorstw [Graczyk, 2008, s. 21]. Ponadto należy w tym miejscu zwrócić również uwagę na oczywisty fakt, iż to właśnie człowiek jest podmiotem podejmującym działania, których cel, główny lub poboczny, stanowi ochrona środowiska naturalnego. Natomiast siłą, która może dokonać zmian w świadomości ludzi na dużą skalę, jest odpowiednio rozwinięty ruch ekologiczny, tworzony przez proekologiczne instytucje oraz organizacje społeczne, ekspertów naukowców, liderów lokalnych społeczności, partie „zielonych”, media proekologiczne [Kobyłko, Zaremba, 2007, s. 96]. Osoby o wysoce rozwiniętej świadomości ekologicznej, decydując o wyborze danego produktu bankowego, już uwzględniają, i będą to czynić również w przyszłości, ekologiczną orientację instytucji finansowych.

Można zatem stwierdzić, iż aspekty ekologiczne są z jednej strony przejawem swoistej odpowiedzialności ekologicznej instytucji kredytowych, która ciąży na współczesnych bankach, a z drugiej będą stanowić o przewadze konkurencyjnej tych instytucji. Odpowiedzialność ekologiczna tych organizacji, nazywana również środowiskową, stanowi szczególny rodzaj odpowiedzialności etycznej, wzbogacony o następujące aspekty: prawny, ekonomiczny oraz strategiczno-organizacyjny [Korenik, 2009, s. 121]. Szczególnie istotne wydaje się uwzględnianie aspektów ekologicznych przy podejmowaniu decyzji kredytowych – sprawdzanie, czy klient

spełnia wszystkie regionalne, krajowe i międzynarodowe wymagania ekologiczne, a także tworzenie oraz promowanie takich produktów oraz usług finansowych, które pozytywnie wpływają na środowisko naturalne [Korenik, 2009, s. 49].

2. Respect Index w badaniu stopnia zaangażowania banków w proces ekologizacji

Znaczenie poszanowania środowiska naturalnego przez współczesne organizacje jest zauważalne również w przypadku działań podejmowanych przez Giełdę Papierów Wartościowych. W celu wyłonienia spółek zaangażowanych w realizację idei społecznej odpowiedzialności biznesu został skonstruowany Respect Index. Projekt ten jest skierowany do polskich spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych, z wyłączeniem tych z rynku New Connect, spółek zagranicznych oraz znajdujących się w dual listingu. Poddanie spółek badaniom wskaźnikiem Respect Index umożliwia wyłonienie spółek zarządzanych w sposób odpowiedzialny oraz zrównoważony¹. Dodatkowo zaznaczana jest atrakcyjność inwestowania w te spółki, charakteryzowana m.in. poziomem relacji inwestorskich, ładem informacyjnym czy też jakością raportowania. Należy również zaznaczyć, iż na skutek uwzględniania wśród kryteriów kwalifikacyjnych parametru płynności Respect Index może stanowić swoisty wyznacznik do podejmowania decyzji inwestycyjnych.

W ramach projektu Respect Index badania są cyklicznie prowadzone wśród polskich spółek notowanych na GPW, w tym również banków, a ich celem jest dokonywanie aktualizacji indeksu, w którego skład wchodzi każdorazowo wyłącznie te spółki, które działają zgodnie z najlepszymi standardami zarządzania w zakresie ładu korporacyjnego, ładu informacyjnego oraz relacji z inwestorami, jak również w obszarze ekologicznym, pracowniczym i społecznym. Oczywiście skład indeksu jest ustalany po uprzedniej weryfikacji stopnia spełnienia przyjętych kryteriów.

Proces badania spółek obejmuje trzy główne etapy:

Etap I – wyłonienie grupy spółek o najwyższym stopniu płynności, a zatem tych, które wchodzi w skład indeksów: WIG20, mWIG40 oraz sWIG80.

Etap II – ocena praktyk poszczególnych spółek w zakresie ładu korporacyjnego (*Corporate Governance*), ładu informacyjnego, relacji z inwestorami, jak również w obszarze odpowiedzialności ekologicznej, społecznej i pracowniczej. Oceny tej dokonuje Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie we współpracy ze Stowarzyszeniem Emitentów Giełdowych na podstawie danych ogólnodostępnych, a zawartych w raportach spółek oraz na ich stronach internetowych.

Etap III – ocena dojrzałości spółek w zakresie społecznej odpowiedzialności – dokonywana na podstawie ankiet skierowanych do spółek, które następnie podlegają

¹ Oprac. na podst. www.odpowiedzialni.gpw.pl (04.2013).

wnikliwej weryfikacji przez partnera projektu. Wyniki trzeciego etapu stanowią podstawę do utworzenia ostatecznej listy spółek, czyli uczestników Respect Index.

Należy również podkreślić, iż zarówno w II jak i III etapie badania skupiono się na zagadnieniach związanych z ekologiczną odpowiedzialnością badanych spółek. Ta ekologiczna orientacja jest szczególnie widoczna podczas III etapu, gdyż pytania zawarte w ankiecie dotyczą bezpośrednio aspektów związanych z ochroną środowiska naturalnego. Ponadto, analizując pytania zawarte w ankiecie, można zauważyć szczególną dbałość o zagadnienia związane z wewnętrzną ekogospodarką banków. Udzielenie odpowiedzi na postawione w ankiecie pytania umożliwia weryfikację stopnia zaangażowania podmiotów gospodarczych w ochronę środowiska naturalnego, ze szczególnym uwzględnieniem realizacji konkretnych działań z zakresu wewnętrznej gospodarki.

W styczniu 2013 roku Giełda Papierów Wartościowych ogłosiła nowy skład indeksu spółek odpowiedzialnych, czyli tych, które zostały włączone do Respect Index. Wśród 20 podmiotów wybranych zgodnie z uprzednio opisaną procedurą znalazły się cztery banki: Bank BPH SA, Bank Handlowy w Warszawie SA, Bank Millennium SA oraz ING Bank Śląski SA. Zatem można wnioskować, iż to właśnie przede wszystkim te banki spośród notowanych na GPW podejmują szczególnie istotne działania w zakresie ochrony środowiska naturalnego.

W tym miejscu nasuwają się pytania, które zostały postawione już na wstępie niniejszego opracowania. Czy te ekologicznie odpowiedzialne i świadome instytucje finansowe mogą być jednocześnie ekonomicznie efektywne? Jak kształtuje się ich ekonomiczna sytuacja na tle całego sektora bankowego? Próba odpowiedzi na tak postawione pytania zostanie przedstawiona w kolejnej części niniejszego artykułu.

3. Ekologiczna odpowiedzialność wybranych banków a ich ekonomiczna efektywność

Ekologiczna odpowiedzialność banków w kontekście ich ekonomicznej efektywności zostanie zaprezentowana głównie na przykładzie współczynnika wypłacalności, obecnie jednego z podstawowych wskaźników oceny kondycji finansowej banków. Ponadto ekonomiczna efektywność banków odpowiedzialnych ekologicznie zostanie przedstawiona na podstawie dwóch kolejnych wielkości: sumy bilansowej oraz wyniku finansowego netto. Liczba przeanalizowanych wskaźników wynika z ograniczeń w zakresie objętości niniejszego opracowania. W kolejnych publikacjach autorka planuje poddać analizie kolejne dane finansowych instytucji kredytowych, które są zaangażowane w realizację idei społecznej odpowiedzialności biznesu, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów ekologicznych

Współczynnik wypłacalności, podobnie jak wskaźnik płynności w ujęciu bilansowym oraz wskaźnik płynności w ujęciu strumieniowym, to jeden z najczęściej stosowanych wskaźników wśród tych dotyczących wypłacalności oraz płynności

[Iwanicz-Drozdowska, 1999, s. 73–75]. Jest również nazywany współczynnikiem adekwatności kapitałowej lub współczynnikiem Cooke'a, a został wprowadzony w 1988 roku przez Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego, zrzeszający przedstawicieli nadzoru bankowego z jedenastu krajów europejskich [Capiga, 1994, s. 41]. Minimalną wartość współczynnika wypłacalności określono w formie zapisu ustawowego. Zgodnie z Ustawą Prawo bankowe każdy bank jest zobowiązany utrzymywać współczynnik wypłacalności na poziomie co najmniej 8%, a bank rozpoczynający działalność operacyjną – co najmniej 15% w pierwszym roku działalności, a w kolejnym roku – przez okres 12 miesięcy – na poziomie co najmniej 12% [Prawo bankowe, 1997, art. 128]. Zgodnie z uchwałą Komisji Nadzoru Finansowego [Uchwała nr 76/2010 KNF, 2010, § 10]² współczynnik wypłacalności banku oblicza się w procentach jako pomnożony przez 100 ułamek, którego:

- 1) licznikiem jest wartość funduszy własnych powiększona o kapitał krótkoterminowy;
- 2) mianownikiem zaś – pomnożony przez 12,5 całkowity wymóg kapitałowy.

Zatem im wyższy poziom współczynnika, tym dana instytucja bankowa wykazuje większe bezpieczeństwo. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż zbyt wysoka wartość analizowanego współczynnika może świadczyć o mniejszej zdolności do wypracowania wysokiej efektywności, co w dłuższym horyzoncie czasowym wpływa niekorzystnie na sytuację podmiotu i może spowodować obniżenie jego bezpieczeństwa [Iwanicz-Drozdowska, 1999, s. 73–74]. Należy również podkreślić, że wypłacalność banku, której miarą jest współczynnik wypłacalności, oznacza długoterminową zdolność regulowania zobowiązań, również w przypadku wystąpienia strat [Orechwa-Maliszewska, Worobiej, 2008, s. 77]. Ponadto wypłacalność stanowi element oceny danej instytucji bankowej w kontekście bezpieczeństwa jego funkcjonowania. Jak już zaznaczono, analiza wypłacalności banku opiera się na współczynniku wypłacalności. Należy jednak zaznaczyć, że uzupełniającą rolę może tu odgrywać również analiza wielkości funduszy własnych i struktury majątkowo-kapitałowej banku.

W związku z faktem, iż ostatnie badanie w ramach projektu Respect Index zostało przeprowadzone w styczniu 2013 roku, to starając się zachować analogiczny horyzont czasowy, w tabeli 1 przedstawiono wybrane dane finansowe banków notowanych na GPW, w tym współczynnik wypłacalności, wynik finansowy oraz sumę bilansową według stanu na koniec grudnia 2012 roku.

² Podstawowe zasady konstrukcji współczynnika wypłacalności, wyznaczenia funduszy regulacyjnych oraz wymogów kapitałowych reguluje Ustawa Prawo bankowe (art. 127–128) oraz odpowiednie uchwały Komisji Nadzoru Finansowego, w tym Uchwała nr 76/2010 oraz Uchwała nr 369/2010. Szerzej m.in. w [Jurkowska, 2012, s. 291–303].

Tabela 1. Wybrane dane finansowe banków z Respect Index oraz GPW na grudzień 2012 roku

Lp.	Bank	Współczynnik wypłacalności (w %)	Suma bilansowa (w tys. zł)	Wynik finansowy netto (w tys. zł)
1	Alior Bank SA	16,95	21 355 920	172 393
2	Bank BPH SA	13,50	33 540 781	252 963
3	Bank Gospodarki Żywnościowej SA	11,80	37 180 622	134 343
4	Bank Handlowy SA	18,10	43 508 800	970 100
5	Bank Millenium SA	14,50	52 742 499	472 181
6	Bank Ochrony Środowiska SA	14,75	16 784 706	58 489
7	Bank Polska Kasa Opieki SA	18,67	147 262 054	2 938 155
8	Bank Zachodni WBK SA	16,59	59 196 103	376 446
9	BNP Paribas Bank Polska SA	14,46	19 245 705	29 288
10	BRE Bank SA	19,66	98 148 976	352 072
11	Getin Holding SA	13,28	2 234 329	525 504
12	Getin Noble Bank SA	12,50	59 188 181	310 957
13	ING Bank Śląski SA	14,00	78 266 800	190 000
14	Nordea Bank Polska SA	14,18	33 310 218	150 632
15	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA	13,07	193 479 630	3 748 620
Suma dla RI		–	208 058 880	1 885 244
Średnia dla RI		15,03	52 014 720	471 311
Suma dla GPW		–	1 155 518 924	13 038 698
Średnia dla GPW		15,07	59 696 355	712 143
Mediana dla GPW		14,46	43 508 800	310 957

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań finansowych banków.

Średnia wartość współczynnika wypłacalności dla banków z Respect Index wynosi 15,03% i w porównaniu do instytucji kredytowych notowanych na GPW jest ona nieznacznie mniejsza – o 0,04 p.p. Mediana dla współczynnika wypłacalności w przypadku banków notowanych na GPW wynosi w analizowanym okresie 14,46%, natomiast kwartył pierwszy i trzeci odpowiednio: 13,39% i 16,77%, odchylenie ćwiartkowe zaś – 1,69%³. Zatem typowy obszar zmienności cechy kształtuje się w przedziale

³ Obliczenia własne na podstawie [Ostasiewicz i inni, 1998, s. 46–69].

(12,77%; 16,15%). Badany współczynnik dla trzech z czterech banków z Respect Index, z wyłączeniem Banku Handlowego SA, przyjmuje wartości z tego obszaru.

Analizując sumę bilansową banków ekologicznie odpowiedzialnych, można stwierdzić, iż średnia wartość tej cechy jest mniejsza o 14,77% w odniesieniu do średniej sumy bilansowej banków z GPW. Natomiast całkowita suma bilansowa banków zaangażowanych w poszanowanie środowiska naturalnego stanowi 18,01% łącznej sumy bilansowej banków notowanych na Gieldzie Papierów Wartościowych. Mediana dla sumy bilansowej banków notowanych na GPW kształtuje się na poziomie 43 508 800 tys. zł, kwartył pierwszy i trzeci są równe odpowiednio: 27 333 069 tys. zł i 68 731 452, odchylenie ćwiartkowe zaś – 20 699 191. Zatem typowy obszar zmienności cechy stanowi przedział (22 809 608 tys. zł; 64 207 991 tys. zł). Zatem wielkość sumy bilansowej dla trzech z czterech banków z Respect Index znajduje się w typowym obszarze zmienności cechy.

Analizując średni wynik finansowy badanych banków, można stwierdzić, iż w przypadku Gieldy Papierów Wartościowych jest on większy aż o 51,10% w porównaniu do banków z indeksu Respect Index. Natomiast mediana dla tej cechy w przypadku banków z GPW kształtuje się na poziomie 310 957 tys. zł, kwartył pierwszy oraz trzeci wynoszą 161 513 tys. zł i 498 843 tys. zł, a odchylenie ćwiartkowe 168 665 tys. zł. Zatem typowy obszar zmienności cechy jest zawarty w przedziale (142 292 tys. zł; 479 622 tys. zł). Analogicznie jak w przypadku uprzednio zbadanych cech również wynik finansowy netto dla trzech z czterech banków z Respect Index mieści się w typowym obszarze zmienności cechy.

W tabeli 2 przedstawiono dane finansowe dla sektora bankowego według stanu na koniec 2012 roku.

Tabela 2. Wybrane dane finansowe dla sektora bankowego na grudzień 2012 roku

Banki	Współczynnik wypłacalności (w %)	Suma bilansowa (w tys. zł)	Wynik finansowy netto (w tys. zł)
Sektor bankowy z oddziałami zagranicznymi	14,72	1 352 974 024	15 524 116
Krajowe banki komercyjne z oddziałami zagranicznymi	14,79	1 267 153 079	14 550 071
Banki spółdzielcze	13,83	85 820 945	974 045

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego (marzec 2013).

Na podstawie danych zawartych w tabeli 2 można stwierdzić, iż średnia wartość współczynnika dla banków w Respect Index w porównaniu do średnich wartości dla sektora bankowego jest w każdym przypadku większa, odpowiednio: o 0,31 p.p. w odniesieniu do sektora bankowego z oddziałami zagranicznymi, o 0,24 p.p.

w stosunku do krajowych banków komercyjnych z oddziałami zagranicznymi oraz 1,20 p.p. w porównaniu do sektora bankowości spółdzielczej.

Zakończenie

Analizując obecny rynek usług finansowych, można zaobserwować, iż zaangażowanie instytucji kredytowych w poszanowanie środowiska naturalnego to już nie moda czy też kaprys kierownictwa tych instytucji, ale konieczność wynikająca z uwarunkowań współczesnych gospodarek. Wydaje się, iż powrót do modelu rozwoju gospodarczego przed kryzysem, oparty na nieograniczonym wzroście gospodarczym, bez uwzględniania kosztów środowiskowych i społecznych, nie jest już możliwy.

Na polskim rynku usług finansowych wskaźnik Respect Index ma istotne znaczenie w kontekście badania stopnia zaangażowania instytucji, w tym również banków, w działania mające na celu ochronę środowiska naturalnego. Należy wskazać, iż wskaźnik ten nie jest obecnie jedynym stosowanym. Wśród pozostałych można wskazać m.in. na Dow Jones Sustainability Index (DJSI) czy też Calvert Social Index (CSI). Jednak w przypadku polskiego sektora bankowego taki wskaźnik stanowi swoiste novum.

Ponadto, badając podstawowe wielkości finansowe, jak np. współczynnik wypłacalności, sumę bilansową oraz wynik finansowy netto, można stwierdzić, iż banki ekologicznie odpowiedzialne w porównaniu do całego sektora bankowego są instytucjami o stosunkowo dobrej sytuacji ekonomicznej, ekonomicznie efektywnymi. Świadczą o tym m.in. otrzymane wartości współczynnika wypłacalności. Zaangażowanie w realizację idei społecznej odpowiedzialności biznesu, ze szczególnym uwzględnieniem poszanowania zasobów środowiska, nie wyklucza utrzymania stabilnej pozycji finansowej na współczesnym, tak konkurencyjnym rynku usług finansowych.

Bibliografia

1. Capiga M., *Określanie pozycji rynkowej banku komercyjnego*, [w:] *Finanse w procesie urynkowienia gospodarki*, K. Znaniecka (red.), Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. K. Adamieckiego w Katowicach, Katowice 1994.
2. Dziawgo L., *Zielony rynek finansowy. Ekologiczna ewolucja rynku finansowego*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2010.
3. Graczyk A., *Zarządzanie środowiskowe w przedsiębiorstwie*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2008.
4. Iwanicz-Drozdowska M., *Metody oceny działalności banku. Studia finansowo-bankowe*, Poltext, Warszawa 1999.
5. Jurkowska A., *Współczynnik wypłacalności jako nadzorcza miara adekwatności kapitałowej*, [w:] *Zarządzanie instytucjami kredytowymi*, A. Gospodarowicz, A. Nosowski (red.), C.H. Beck, Warszawa 2012.

6. Kobyłko G., Zaremba S., *Świadomość ekologiczna a funkcjonowanie przedsiębiorstwa*, [w:] *Proekologiczne zarządzanie przedsiębiorstwem*, G. Kobyłko (red.), Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu, Wrocław 2007.
7. Korenik D., *O roli służebnej banków komercyjnych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2009.
8. Korenik D., *Odpowiedzialność banku komercyjnego. Próba syntezy*, Difin, Warszawa 2009.
9. Orechwa-Maliszewska E., Worobiej E., *Sprawozdawczość i analiza finansowa banku*, Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku, Białystok 2008.
10. Ostasiewicz S., Rusnak Z., Siedlecka U., *Statystyka. Elementy teorii i zadania*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. O. Langego we Wrocławiu, Wrocław 1998.
11. Raport Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego (marzec 2013).
12. Uchwała nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 9 kwietnia 2010 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.
13. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku *Prawo bankowe* (Dz. U. 1997 Nr 140, poz. 939 z późniejszymi zmianami).
14. www.odpowiedzialni.gpw.pl (kwiecień 2013).

Ecologization of modern banks versus their economic efficiency

Ecologization of banks is discussed, as a recent and growing trend on the modern market of financial services. This reorientation towards ecology may be a major factor in securing long-term competitive advantage of financing institutions. This paper presents determinants of this eco-shift observed in banks. The Respect Index was also analysed in the study of the degree of involvement in the process of ecologization of modern banks. Then the economic efficiency of the green banks was examined versus the banking sector in Poland.